

รายงาน การเฝ้าระวังโรค ประจำสัปดาห์

WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE REPORT

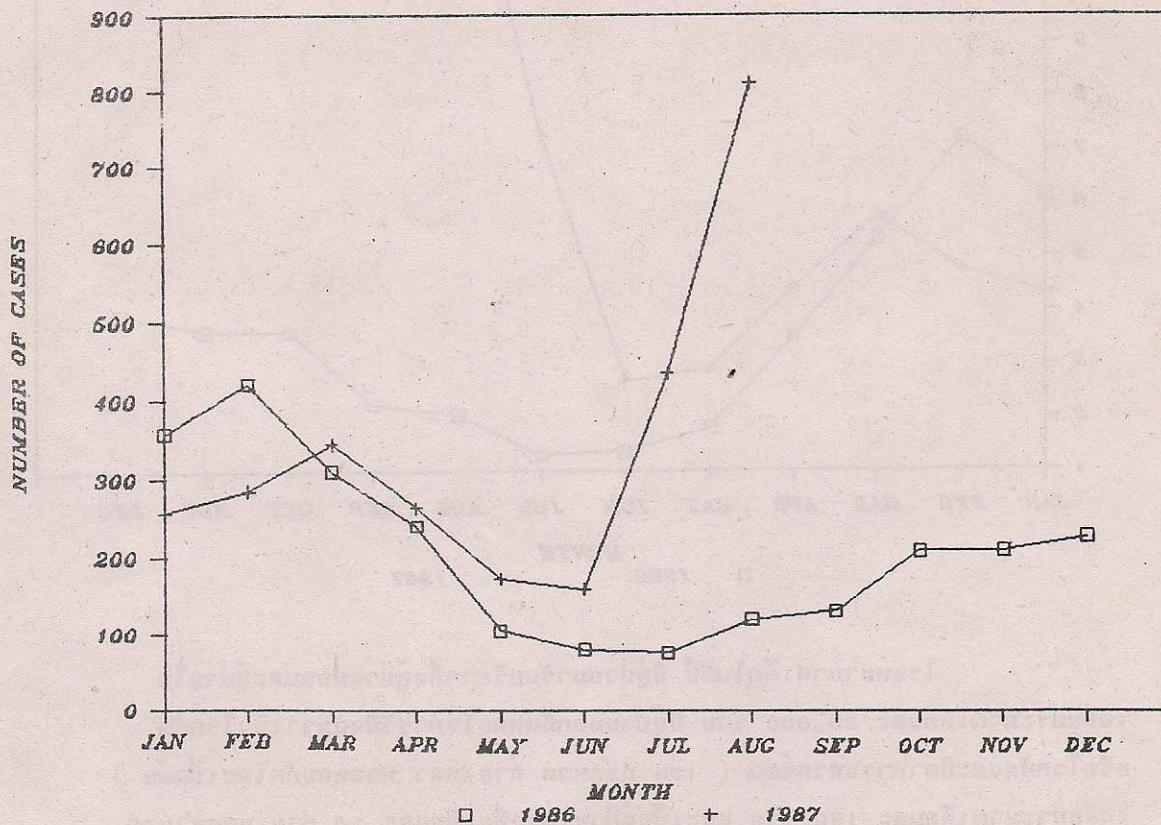
- การระบาดของโรคหัดในเขต- 505
กรุงเทพมหานคร
- สถานการณ์กามโรค- 514
สิงหาคม 2530
- สถานการณ์โรค 515

การระบาดของโรคหัดในเขตกรุงเทพมหานคร

Measles outbreak in Bangkok Metropolis

รูปที่ 1

Measles cases reported from 3 hospitals * in Bangkok
Jan, 1986 - Aug, 1987

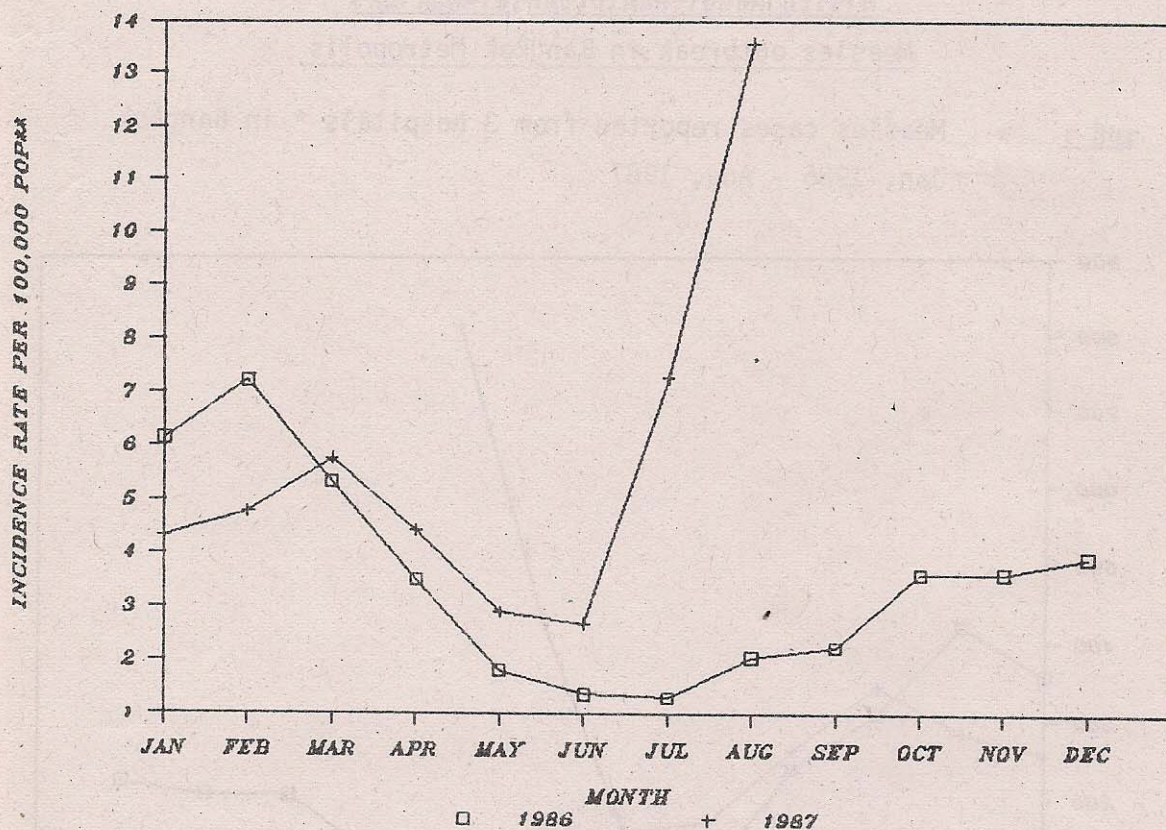

* Children Hosp, Siriraj Hosp. and Ramathibodi Hosp.

วันที่ 28 กันยายน 2530 กองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข ได้รับแจ้งจากโรงพยาบาลเด็กเรื่องมีผู้ป่วยโรคหัดเพิ่มมากขึ้นจนผิดปกติ แพทย์จากกองระบาดวิทยาจึงได้ออกไปเก็บรวบรวมข้อมูลการเกิดของโรคดังกล่าวในเขตกรุงเทพมหานคร และรายงานเบื้องต้นมา ณ ที่นี้

จากการรวบรวมข้อมูลโรคหัดของโรงพยาบาล 3 แห่งคือ โรงพยาบาลเด็ก โรงพยาบาลศิริราช และ โรงพยาบาลรามธิบดี ย้อนหลังไปถึงต้นปี พ.ศ. 2529 เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วย พบว่ามีการเพิ่มขึ้นอย่างผิดปกติ แสดงว่ามีการระบาดของโรคหัดตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2530 เป็นต้นมา (รูปที่ 1, 2)

รูปที่ 2 INCIDENCE RATE OF MEASLES,³ HOSPITALS IN BANGKOK, 1986 - 1988.

โรงพยาบาลเด็กในป็นี มีผู้ป่วยมารับบริการทั้งผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในเฉลี่ยประมาณเดือนละ 25,000 ราย มีผู้ป่วยนอกที่แพทย์ให้การวินิจฉัยว่าเป็นโรคหัดหรือโรคหัดและมีอาการแทรกซ้อน (เช่น ปอดบวม ถ่ายเหลว หลอดลมอักเสบ เป็นต้น) เฉลี่ยประมาณเดือนละ 160 ราย และเป็นผู้ป่วยในเฉลี่ยเดือนละ 14 ราย ยอดจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคนี้ได้เพิ่มขึ้น เป็นเฉลี่ยประมาณเดือนละ 400 ราย ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2530 โดยผู้ป่วยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร (83.6 %) และส่วนใหญ่เป็น

ผู้ป่วยอายุน้อยกว่า 6 ปี (79 %) โรคนี้ยังมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นอีก ซึ่งเมื่อเทียบอัตราป่วยของโรคติดต่อจำนวนผู้รับบริการทั้งหมดต่อเดือนก็พบว่าสูงขึ้นชัดเจน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ผู้ป่วยโรคติดต่อที่มารับบริการที่โรงพยาบาลเด็ก (เฉพาะผู้ป่วยนอก)
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 - 2530

เดือน	จำนวนผู้ป่วย/อัตราป่วยต่อ 1,000 คน ของผู้มารับบริการ		
	2528	2529	2530
ม.ค.	283/11.14	159/6.45	168/7.12
ก.พ.	203/8.89	157/7.06	155/7.34
มี.ค.	197/8.47	108/4.66	197/7.87
เม.ย.	79/3.45	84/3.53	150/6.13
พ.ค.	36/1.32	29/1.29	111/4.62
มิ.ย.	47/1.82	15/0.73	98/3.49
ก.ค.	97/3.44	34/1.59	291/8.55
ส.ค.	122/4.94	47/2.10	576/19.65
ก.ย.	103/4.67	57/2.48	400 *.....
ต.ค.	178/6.98	101/3.84	
พ.ย.	160/6.99	66/2.95	
ธ.ค.	138/5.58	113/4.84	
รวม	1,643/5.59	970/3.52	(2,146)

* ข้อมูลยังไม่สมบูรณ์

สำหรับโรงพยาบาลศิริราช เฉพาะผู้ป่วยนอกที่มารับบริการในเวลาราชการ และผู้ป่วยในพบว่ามีการเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนทั้งยอดผู้ป่วยรวมและผู้ป่วยที่เป็นโรคติดต่อ ซึ่งเมื่อเทียบอัตราป่วยของโรคติดต่อผู้รับบริการก็พบว่าแนวโน้มสูงขึ้นตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2530 เช่นกัน

ที่โรงพยาบาลรามคำแหงได้ซึ่งได้ข้อมูลเฉพาะผู้ป่วยนอกและยอดผู้ป่วยที่มารับบริการ พบว่ามีอัตราป่วยของโรคนี้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนในเดือนกรกฎาคม 2530

สรุปจากการสอบสวนขั้นต้นจากโรงพยาบาลทั้ง 3 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร
ปรากฏชัดว่ามีผู้ป่วยโรคหัดเข้ารับการรักษามากขึ้นอย่างผิดปกติ คณะผู้ทำการสอบสวนโรค
กำลังดำเนินการศึกษาถึงรายละเอียดของการระบาดและจะได้นำเสนอเพื่อประโยชน์ในการควบคุม
ป้องกันโรคหัดต่อไป

บทบรรณาธิการ

โรคหัดเป็นโรคที่พบได้บ่อยมากในเด็ก ในประเทศไทยมีรายงานผู้ป่วย
โรคหัดสูงสุดในปี พ.ศ. 2527 ถึง 47,205 ราย แต่หลังจากมีการให้ฉีดวัคซีนป้องกัน
โรคหัดให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ภายใต้แผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ตั้งแต่
พ.ศ. 2527 เป็นต้นมา ความครอบคลุมของการให้วัคซีนป้องกันโรคหัด (Vaccine coverage)
เพิ่มจากร้อยละ 8 ในปี พ.ศ. 2527 เป็นร้อยละ 25 และ 47 ในปี พ.ศ. 2528 และ
2529 ตามลำดับ พบว่ามีรายงานผู้ป่วยลดลงจากอัตราป่วย 93.7 ต่อแสนในปี พ.ศ. 2527
เหลือเพียง 37.3 ต่อแสนในปี พ.ศ. 2529 ซึ่งอาจเป็นผลกระทบจากการให้วัคซีนป้องกัน
โรคหัด ผู้ป่วยโรคหัดส่วนใหญ่จะเป็นผู้ป่วยอายุต่ำกว่า 10 ปี (87.1 %) ซึ่งในกลุ่มอายุ
ต่ำกว่า 1 ปี มีเพียงร้อยละ 10 ถึงแม้ในกรุงเทพมหานครจะมีผู้ป่วยอายุต่ำกว่า 1 ปี สูง
กว่าข้อมูลจากทั่วประเทศ คือประมาณร้อยละ 24.9 ก็ตาม โอกาสที่จะเกิดโรคหัดระบาดใน
กลุ่มเด็กอายุ 1 ปีขึ้นไปที่ยังไม่มีภูมิคุ้มกันต่อโรคหัดย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ เมื่อมีการแพร่
กระจายเชื้อโรคหัดในชุมชน แม้ในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ซึ่งเป็นประชากรเป้าหมาย
ก็ตาม ในขณะที่ Vaccine coverage ยังไม่ทั่วถึงเพียงพอก็อาจเกิดการระบาดขึ้นได้
ถ้ามีการแพร่กระจายเชื้อในกลุ่มเด็กเหล่านี้ ซึ่งไวต่อการติดโรคหัดและเสี่ยงต่อการมีโรค
แทรกซ้อนที่สำคัญและพบบ่อยคือ Pneumonia และ Diarrhoea

รายงานเบื้องต้นที่น่าเสนอในฉบับนี้ แสดงว่ามีการระบาดของโรคหัดใน
กรุงเทพมหานคร และในรายงานเฝ้าระวังโรคฉบับที่แล้วก็แสดงให้เห็นว่ามีการรายงาน
ผู้ป่วยเพิ่มขึ้นร้อยละ 36.3 และ 28.9 ในภาคกลาง และภาคเหนือตามลำดับ จึงอาจทำนาย
ล่วงหน้าได้ว่าในปี พ.ศ. 2530 และ 2531 จะมีแนวโน้มของอัตราป่วยด้วยโรคหัดสูงขึ้น
หลังจากที่แนวโน้มลดลงมาตลอดตั้งแต่ พ.ศ. 2528 หากไม่มีมาตรการควบคุมโรคที่ดี
ดังนั้นการควบคุมป้องกันโรคหัดในขณะนี้นอกจากจะพยายามกระตุ้นให้มีการฉีดวัคซีนในกลุ่ม
อายุต่ำกว่า 1 ปี ให้มากขึ้นแล้วยังต้องมีมาตรการที่จะให้วัคซีนแก่เด็กกลุ่มอายุอื่นที่ยังไม่มี
ภูมิคุ้มกันต่อโรคหัด (เด็กที่ยังไม่เคยได้รับวัคซีน และไม่เคยเป็นโรคหัดมาก่อน) โดย
เฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่กำลังมีโรคหัดระบาดอยู่

(อ่านต่อหน้า 513)

การระบาดของโรคหัดในเขตกรุงเทพมหานคร

(ต่อจากหน้า 508)

เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคหัด ควรตระหนักว่าวัคซีนป้องกันโรคหัดเป็นวัคซีนราคาสูงที่มีประสิทธิภาพสูงมาก ถึงแม้ฉีดหลังจากผู้รับวัคซีนสัมผัสกับผู้ป่วยแล้วก็ยังมีผลดี ถ้าได้รับวัคซีนภายใน 72 ชั่วโมง หลังจากสัมผัสผู้ป่วยในท้องที่ ๗ มีโรคหัดระบาด

เจ้าหน้าที่จะต้องค้นตัวและสามารถค้นพบการระบาดได้แต่เนิ่น ๆ แล้วปฏิบัติการเชิงรุกเข้าไปยังชุมชนรับฉีดวัคซีนให้กับกลุ่มเด็กที่เสี่ยงต่อโรคหัดที่ยังไม่มีภูมิคุ้มกันโรคหัด เพื่อเป็นการยับยั้งไม่ให้เกิดการระบาดขยายต่อไป ถ้ายังใช้มาตรการปฏิบัติการเชิงรับในขณะที่มีการระบาดเช่นนี้อยู่นอกจากจะมีอัตราป่วยสูงขึ้นแล้วยังจะทำให้มีโรค Pneumonia และ Diarrhoea เพิ่มขึ้นซึ่งจะมีผลกระทบไปถึงภาวะขาดอาหารในเด็กเล็กด้วย

ผู้รายงาน

- ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเด็ก
- ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศิริราช
- ผู้อำนวยการโรงพยาบาลรามธิบดี
- แพทย์ในโครงการศึกษาและอบรมแพทย์ในสาขาระบาดวิทยา
กองระบาดวิทยา

References :

1. กองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข สรุปรายงานการเฝ้าระวังโรค ปี 2525 - 2528
2. กองระบาดวิทยา รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ Vol. 18 No. 42 Oct. 30, 1987.
3. Centers for Disease Control MMWR Vol. 31 No. 17 May 7, 1982. P. 58
